

PERGAM

KONFEDERACIJA SINDIKATOV
S L O V E N I J E

Ljubljana, 30.11.2021

DRŽAVNI ZBOR (gp@dz-rs.si)

POSLANSKIM SKUPINAM

MINISTRSTVU ZA DELO, DRUŽINO, SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI
(gp.mddsz@gov.si)

MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO (gp.mju@gov.si)

KABINET PREDSEDNIKA VLADE (gp.kpv@gov.si)

**ZADEVA: STALIŠČA KSS PERGAM DO REDLOGA ZAKONA O DODATNIH UKREPIH
ZA PREPREČEVANJE ŠIRJENJA, OMILITEV, OBVLADOVANJE,
OKREVANJE IN ODPRAVO POSLEDIC COVID-19 (EPA 2297 - VIII)**

Spoštovani,

V KSS PERGAM smo proučili predlog Zakona o dodatnih ukrepih za preprečevanje širjenja, omilitev, obvladovanje, okrevanje in odpravo posledic COVID-19. Žal omenjeni predlog ni bil obravnavan na seji Ekonomsko socialnega sveta (ESS), kljub dejstvu, da posega na številna področja, ki spadajo v pristojnost obravnave na ESS, saj vlada še vedno ni zagotovila pogojev za delovanje ESS v okviru Pravil o delovanju ESS. Predlogi, ki se neposredno nanašajo na delavce in delodajalce, hkrati pa se dotikajo tudi socialno ekonomskega položaja drugih skupin prebivalstva, vključno s socialno najbolj ranljivimi skupinami, tako niso bili predmet kakršnega koli usklajevanja med socialnimi partnerji v okviru ESS.

V nadaljevanju vam pošiljamo naša stališča v zvezi z omenjenim predlogom.

Uvodoma ugotavljamo, da je nelogično in nesprejemljivo, da se uvajajo številni ukrepi, ki naj bi bili namenjeni preprečevanju širjenja, omilitvi, obvladovanju, okrevanju in odpravi posledic COVID-19 ter pri tem (začasno) posegajo v pravice prebivalstva ali jim nalagajo določene obveznosti, pri čemer formalno v trenutku pisanja tega dokumenta v Sloveniji ni razglašena epidemija in torej formalno ne obstajajo nobene izredne okoliščine, ki bi utemeljevale sprejem takšnega zakona. Seveda je dejansko stanje povsem drugačno od formalnega, saj je epidemija COVID-19 v polnem razmahu in bi bilo zavoljo smiselnosti, pa tudi zavoljo ustreznih pravnih

SKUPAJ * SOLIDARNI * MOČNEJŠI

KSS PERGAM, Trg OF 14, 1000 Ljubljana
tel.: +386-1-231-04-76, fax +386-1-230-22-47
transakcijski račun št.: 02031-0016580117, davčna številka: 55093019
www.sindikato-pegam.si, E-mail: pegam@siol.net

podlag za sprejem takšnega interventnega zakona, katerega sprejem se predvideva po nujnem postopku, tudi uradno razglasiti epidemijo. Gre za našo splošno pripombo, ki se nanaša na celotni zakon, zlasti pa na člene, ki jih izrecno navajamo v nadaljevanju.

K 5. členu :

Menimo, da so primeri, v katerih ima pristojnost odločitve o izvajanju izobraževanja na daljavo pravico sprejeti predstojnik vzgojno-izobraževalnega zavoda premalo določni in omogočajo preširoko in arbitrarno odločanje o uvedbi izobraževanja na daljavo, kar lahko in bo skoraj zagotovo privedlo do neenake obravnave uporabnikov storitev in neenakih možnosti pri vzgojno izobraževalnem delu. To se dogaja že sedaj. Tako imajo na primer že sedaj v srednjih šolah zelo različne prakse izvajanja pouka v primeru, ko se ugotovi okužba s COVID-19 pri enem ali več dijakih v nekem oddelku. Ponekod se v teh primerih izvaja hibridni pouk na način, da se tistim dijakom, ki morajo po epidemioloških navodilih ostati doma, zagotavlja pouk na daljavo, cepljeni in preboleli pa obiskujejo pouk »v živo«. Drugod se zagotavlja pouk v živo cepljenim in prebolelim, tistim, ki morajo iz epidemioloških razlogov ostati doma (npr. v karanteni) se pouk ne zagotavlja. Imamo pa tudi primere, ko se v primeru okužbe pouk izvaja na daljavo za celoten oddelek, tudi za tiste učence, ki so preboleli ali so bili cepljeni. V teh primerih gre za neenako obravnavo glede na to, v kateri izobraževalni zavod je posamezni šolar, dijak ali študent vključen, kar je nesprejemljivo. Še posebej pa želimo izpostaviti razočaranje tistih dijakov in študentov, ki so se odločili za cepljenje tudi zato, da bi lahko nemoteno hodili v šolo, sedaj pa se jih meče v isti koš z necepljenimi in se morajo kljub cepljenju izobraževati na daljavo. Zato je treba dikcijo 5. člena spremeniti tako, da bo v njem dano nedvomno navodilo vodstvom izobraževalnih zavodov, da morajo v primerih iz 2. 3. in 5. točke tega člena zagotoviti hibridni pouk (to pomeni izvajanje pouka v živo za tiste otroke, ki so cepljeni ali so bolezen preboleli v zadnjih 6 mesecih, seveda ob spoštovanju vseh zaščitnih ukrepov, za ostale pa pouk na daljavo). Menimo, da bi odločitve v zvezi z morebitno izvedbo izobraževanja na daljavo morala, na podlagi zakona in določneje opredeljenih meril, ki bi veljala za vse vzgojno izobraževalne zavode, sprejemati vlada na predlog resornega ministrstva.

V zvezi s 1. točko 104. člena poudarjamo, da izvajanje izobraževanja na daljavo nikakor ni sprejemljivo v času, ko praktično nemoteno delujejo praktično vse sfere javnega življenja, vključno z prodajo blaga in storitev. Po našem trdnem prepričanju bi se morala vzgoja in izobraževanje izvajati v zavodih kar najdlje, vsekakor pa ne prej kot bi prišlo do morebitne splošne zaustavitve javnega življenja in delovanja gospodarstva, pri čemer je seveda potrebno upoštevati spoštovanje ukrepov za preprečevanje širjenja COVID-19.

Nenazadnje opozarjamo, da se omejitve po predmetnem členu nanašajo zgolj na izvajanje vzgojno izobraževalnega programa, ne pa tudi na morebitno izvajanje tržne dejavnosti, kar je povsem nerazumljivo in daje vtis, da se izvajanju tržne dejavnosti daje prednost pred vzgojno izobraževalnim delom, ne glede na to, da se lahko oboje izvaja v istih okoliščinah glede na tveganje okužbe in širjenja virusa SARS-CoV-2.

K 25. členu:

Predlagamo, da delodajalec inšpektorat obvesti tudi o nadomestilu za uporabo lastnih sredstev in delovne opreme, ki jih pri delu na domu uporablja delavec. Pri tem opozarjamo na dejstvo, da v okoliščinah, ko epidemija ni razglašena, glede na Zakon o delovnih razmerjih ni dopustna enostranska odreditev dela na domu, temveč mora biti za to ustrezna pravna podlaga v pogodbi o zaposlitvi delavca, ki delo na domu opravlja.

K 26. členu:

V KSS PERGAM pozdravljamo podaljšanje obdobja, v katerem je mogoče izrabiti neizkoriščen letni dopust, saj je dejstvo, da spričo razmer, ki vladajo zavoljo razširjenosti virusa SARS-CoV-2, marsikje ni mogoče zagotoviti koriščenja letnega dopusta. Ob tem pa opozarjamo, da je določilo o tem, kaj so nujne delovne potrebe, povezane z obvladovanjem virusa SARS-CoV-2, precej nedoločno in v praksi v zvezi s tem prihaja do številnih vprašanj in dilem. Menimo, da bi bilo glede na dejstvo, da se virus širi v vseh porah našega življenja in otežuje organizacijo dela v praktično vseh sredinah, smiselno omogočiti koriščenje neizkoriščenega letnega dopusta vsem zaposlenim. Ni namreč mogoče predvideti vseh situacij, zaradi kateri pride do težav pri izrabi letnega dopusta, vsekakor pa so med njimi pogoste tudi karantene in nadomeščanja odsotnih sodelavcev, kar bi po našem prepričanju vse sodilo med primere, v katerih bi bilo potrebno omogočiti koriščenje neizkoriščenega letnega dopusta širšemu krogu delavcev, zaradi morebitne neenake obravnave pa bi bilo boljše določiti splošen prenos neizrabljenega dopusta.

K 27. členu:

V KSS PERGAM smo skupaj z ostalimi sindikalnimi centralami že ob sprejemanju ZIUZEOP in ZIUZEOP-A opozarjali, da je odstop od omejitev glede dela preko polnega delovnega časa nesprejemljiv in da je glede na maksimalni tedenski delovni čas, ki ga določa Zakon o delovnih razmerjih (56 ur tedensko), odstopanje od omejitev dela preko polnega delovnega časa vprašljivo tudi z vidika Direktive 2003/88/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. novembra 2003 o določenih vidikih organizacije delovnega časa. Opozarjamo tudi na to, da odstop od časovnih omejitev velja že vse od leta 2020! Zatorej menimo, da bi bilo potrebno odstop od siceršnjih omejitev dela preko polnega delovnega časa bistveno omejiti, in sicer predlagamo največ 16 ur na teden in 40 ur na mesec, glede letne omejitve pa predlagamo, da se od nje ne odstopa. Poudarjamo, da že naš predlog pomeni kar dvakratnik obsega ur, ki jih je sicer dopustno opravljati preko delovnega časa.

Hkrati tudi menimo, da bi bilo potrebno nadure, ki presegajo splošne omejitve dela preko polnega delovnega časa po Zakonu o delovnih razmerjih, dodatno plačati po višjem %, kot to velja sicer in predlagamo, da se v zakonu izrecno določi višina dodatka za te ure v višini 50% urne postavke.

Dodajamo še, da ne vidimo razlogov za to, da se odstop določa za celoten javni sektor, ne glede na to, da so potrebe v smislu nujnosti opravljanja večjega števila ur preko polnega delovnega časa bistveno različne in bi bilo zato smiselno navedeno ureditev omejiti tudi glede na dejavnosti, v katerih do takšnih situacij tudi dejansko (lahko) prihaja.

K 53. členu:

Opozarjamo, da je bilo v zadnjem obdobju sprejetih več zakonskih sprememb na področju pokojninskega zavarovanja, ki so parcialno in povsem nesistemske naslavljele določene skupine in posledično prihaja do različnih položajev med upokojenci, ki niso nujno povezani z vključenostjo v zavarovanje in plačevanjem prispevkov. Ob upoštevanju dosedanjih izplačil solidarnostnih dodatkov upokojencem bo nov solidarnostni dodatek prinesel nove krivice in razlike med upokojenci, ki bi se jim bilo po našem mnenju potrebno izogniti z drugačno določitvijo višine in distribucije solidarnostnega dodatka.

56. člen:

Pozdravljamo določitev pravne podlage za odškodnino osebam, ki jim je s cepljenjem proti nalezljivi bolezni COVID-19 nastala škoda na zdravju, ki se kaže v resnem in trajnem

zmanjšanju življenjskih funkcij. Ob tem pa ne vidimo razlogov za to, da bi bila ureditev na tem področju drugačna ali celo manj ugodna od ureditve, ki sicer določa odškodnine po Zakonu o nalezljivih boleznih v primeru škode, ki nastane osebi zaradi obveznega cepljenja. Predlog zakona namreč zahteva resno in trajno zmanjšanje življenjskih funkcij, ki pomeni takšno stopnja in vrsta okvare, ki je enaka ali višja od 80% v skladu s predpisom, ki določa vrste in stopnje telesnih okvar. Takšnega pogoja Zakon o nalezljivih boleznih ne določa, čeprav predlagatelj v obrazložitvi 58. člena navaja drugače.

63. člen (in s tem povezani nadaljnji členi):

Ta člen najbolj odkrito pokaže nedoslednost in absurdnost trenutne situacije, ko ni razglašena epidemija, pa bi ob vseh podatkih v primerjavi s preteklimi obdobji, ko je bila razglašena, morala biti toliko bolj razglašena tudi zdaj. Ključno besedilo je namreč: »...za čas, ko obstaja resna in utemeljena nevarnost hitrega širjenja nalezljive bolezni COVID-19, ki je ni mogoče učinkovito zajeziti z ostalimi ukrepi iz zakona, ki ureja nalezljive bolezni...«.

Torej, trenutno smo v Republiki Sloveniji že onkraj vseh ukrepov iz ZNB, ko pa še niti epidemija razglašena ni bila. Poleg tega je ob upoštevanju definicije epidemije po ZNB (»Epidemija nalezljive bolezni je pojav nalezljive bolezni, ki po času in kraju nastanka ter številu prizadetih oseb presega običajno stanje in je zato potrebno takojšnje ukrepanje.«) popolnoma jasno, da se razmere v katerih bi se aktiviral novi člen PKP10 enake razmeram epidemije po ZNB.

Zdi se, da je popolnoma jasno, da je edini razlog, da še ni bila razglašena epidemija, v omejevanju dodatkov po Kolektivni pogodbi za javni sektor.

Menimo, da so členi, ki določajo možnost izdajanja vladnih odlokov v 63. členu in naslednjih, v trenutni obliki povsem nesprejemljivi in bi jih bilo potrebno korenito spremeniti in dopolniti, kot izhaja iz nadaljevanja. Predlagani 63. člen tako premalo določno opredeljuje ukrepe, ki jih lahko sprejme vlada, saj so pojmi kot npr. »drugi specifični zaščitni ukrepi« in »druga ustrezn dokazila« povsem nedoločni in lahko zajemajo praktično karkoli. Kar se kaže nenazadnje tudi v tem, da ni razvidna neposredna povezava med opredelitvijo skupine ukrepov, ki jih vlada lahko sprejema ter omejevanje zbiranja, opravljanja dela, prometa blaga in izvajanja storitev, temveč je to povezavo morda mogoče izpeljati šele s (pre)širokim tolmačenjem zakonskih določb. Navedeno je še posebej problematično zato, ker naj bi se s temi ukrepi posegalo v človekove pravice in svoboščine s splošnim aktom izvršilne veje oblasti. Menimo, da bi morali biti ukrepi opredeljeni bolj določno in to na zakonski ravni, in ne šele na podzakonski ravni, zlasti pa bi moral zakon jasno določati, da je vlada na strokovno oceno, ki jo mora pridobiti, vezana v tem smislu, da bi morali biti sprejeti ukrepi skladni s strokovno oceno in je ne bi smeli presegati. Hkrati bi morala strokovna ocena utemeljevati sprejete ukrepe z namenom zmanjševanja arbitrarnosti pri sprejemanju ukrepov. Strokovno oceno pa bi vlada morala pridobivati tudi ob vsakokratnem preverjanju ustreznosti ukrepov in potrebi po njihovem podaljšanju. Menimo tudi, da bi bilo potrebno v zakonu izrecno določiti tudi, da mora biti v strokovni skupini, ki bi podajala tovrstno strokovno oceno, vsaj polovica strokovnjakov s področja epidemiologije. Ob tem z vidika sistema zavor in ravnovesij ter načela delitve oblasti predlagamo še določilo, da lahko Državni zbor, ki ga vlada obvešča o sprejetih ukrepih, le-te tudi prekliče.

K 69. členu:

Pozdravljamo dodatek za pripadnike sil za zaščito, reševanje in pomoč, vendar hkrati predlagamo, da se za zaposlene v prvih bojnih vrstah spopadanja s COVID-19, dodatek po 56.

členu ZZUOOP (PKP5) opredeli drugače, in sicer na eni strani tako, da se razširi nabor prejemnikov tega dodatka, na drugi strani pa da se glede na razmere v državi poviša višina tega dodatka. Že večkrat smo tako opozarjali, da so iz prejemnikov povsem neutemeljeno izpadli zaposleni v laboratorijih, ki obdelujejo odvzete vzorce okuženih s SARS-CoV-2 in odvzete vzorce testiranih in so pri tem vsaj tako izpostavljeni tveganju okužbe kot zaposleni oddelkih, ki delajo s COVID pacienti. Da bi morali biti ti zaposleni vključeni med prejemnike omenjenega dodatka so se javno, v medijih, strinjali tudi vladni predstavniki.

Nadalje predlagamo, da se do morebitne spremembe Kolektivne pogodbe za javni sektor višina dodatka določi tako, da skupaj z dodatkom za delo v rizičnih razmerah po Kolektivni pogodbi za javni sektor dodatek ne more znašati več kot 100% povprečne plače v Republiki Sloveniji.

K 70: členu:

Opozarjamo, da je besedilo člena nejasno in bo lahko vodilo v arbitrarnost delodajalcev v vzgoji in izobraževanju. Namreč, »nujne delovne potrebe« niso ena od taksativno naštetih dovoljenih primerov sklepanja pogodb o zaposlitvi po ZDR-1 za določen čas. Zato ni jasno, katere so te nujne delovne potrebe, ko se pogodba za določen čas (v primerih, določenih po ZDR-1) lahko sklene brez javne objave.

Na koncu predlagamo še, da da se upravičenost delavcev do nadomestila plače zaradi karantene, obveznosti varstva otrok, višje sile zaradi ustavitve javnega prevoza ali višje sile zaradi zaprtja mej po Zakonu o nujnih ukrepih na področju zdravstva glede na epidemiološko situacijo podaljša vsaj do 31.3.2022 z možnostjo podaljšanja, saj je primerov takšnih odsotnosti v trenutnih razmerah zlasti zaradi karantene in varstva otrok ogromno. Prav tako skladno z našimi dosedanjimi predlogi predlagamo, da se nadomestilo določi v višini 100%.

V pričakovanju, da boste pri sprejemanju ukrepov upoštevali tudi zgornje argumente in predloge vas lepo pozdravljamo,

Jakob Počivavšek
Predsednik
KSS PERGAM
l.r.